

Dramatik av och om Ludvig Nordström

av *Isabella Josefsson*

Ludvig Nordström var inte särskilt produktiv eller lyckosam som dramatiker. Utöver rena utkast finns tre ospelade pjäser bevarade i manuskript. En komedi och ett festspel har uppförts på scen och två pjäser har sänts i radio.

Ludvig Nordström debuterade som dramatiker med pjäsen *Ybeck*, en komedi i två akter som hade premiär på Svenska teatern i Stockholm den 26 jan 1910 och bara spelades tre kvällar. Scenen är ett bageri i en liten hamnstad, läs Öbacka. Skvallerkärningarna fru Harju och fru Unæus finns på plats. Stycket uppfördes av kända skådespelare som Lars Hansson och Pauline Brunius. Kritiken var blandad: en direkt utlöpare av författarens prosa, en novell som knappast har med scenen att göra. En bagatell, ”bara en liten fingerövning” förklarade författaren själv. Dock, den förtjänade ett efterspel. Pjäsen sändes i radio 1964. Man bedömde att den bland annat hade ett litteraturhistoriskt värde ”genom sin bild av ett rustfkt Öbacka”.

Två pjäser har sänts i radio: *Kreuger* 1929 och *Borgare, bohème och begravningsentreprenör (Pro et contra)* 1938.

Vi. Ett festspel är det enda dramatiska verk av Nordström som har getts ut i tryckt form. *Vi* uppfördes på Kungliga Operan den 6 nov 1932, på dagen 300 år efter Gustaf II Adolfs död. Alla biljetter var sålda i förväg. Det var en stor händelse. Gustaf V och annat fint folk satt i publiken och första akten direktsändes i Sveriges radio. Samma dag hade pjäsen också premiär på Hälsingborgs stadsteater; den spelades senare på Malmö stadsteater och på Dramaten. Allt som allt uppfördes detta historiska drama, med originalmusik av Hugo Alfvén, ett tjugotal gånger.

Vi är ett idédrama som innehåller ett ”totalistiskt” vi-tänkande parat med den konkreta berättelsen om Gustaf II Adolfs liv och död. Också i denna pjäs har Öbacka tilldelats en roll. Att stadens borgmästare förs in på scenen tycker en recensent är ett lyckokast. Författarens egen summering av kritikerrösterna får duga som en sammanfattning skriver Lars Wolf i *Ludvig Nordström. Tiofalt speglad*. (2006). Alltså: ”Fästspelet mottogs som de ju i regel brukat mottagas, övervägande beskt men med några rosor på sina håll”.

Det enda man numera minns av festspelet *Vi* är Hugo Alfvéns musik, till exempel styckena ”Saraband” och ”Elegi”. ♠

”**Mörksens förste stiger ned**”. Dåvarande Regionteatern i Västernorrland uppförde den här novellen, dramatiserad av Rune Bergman, under några teatercaféer i sina lokaler i Folkets park i Härnösand någon gång under första hälften av 1980-talet. (Uppgift av Lars T. Johansson)

”**Student-mössan**”. 16/4 1989. [En enda föreställning]. En novell ur *Bottenhavsfiskare*.

Bearbetning av Folke Ahlberg.

Skådespelare: En amatörteatergrupp som under ett och halvt år studerat boken *Bottenhavsfiskare* i en studiecirkel Arr: NBV – IOGT/NTO

Stekt strömning serverades under kvällen!

”**Lubbe och Marika**”. Dramaten/Brunnsgatan 4. Premiär 21 april 1990. 189 föreställningar

Skådespelare:

Ludvig Nordström: Börje Ahlstedt

Marika Stiernstedt: Margaretha Byström

Regi: Agneta Ehrensvärd

Dramaturg: Henrik Bramsjö

Ur programbladet:

Ludvig Nordström, köpmannasonen från Härnösand, Lort-Sveriges skildrare, "ett tryffelsvin, som bökade fram sanningen."

Marika Stiernstedt, generalsdotter med katolsk uppfostran, med tiden politiskt radikal, men "erotik intresserar mig när allt kommer omkring mest av allt."

Ett egentligen omöjligt möte som blev en passionshistoria.

"Ångerman". Sommarteater i Teater Västernorrlands regi med en blandning av proffs och amatörer. Manus av Allan Edvall, byggt på Ludvig Nordströms texter. Regi: Elisabeth Frick och Kerstin Blomqvist. Ingemar Virta spelade Ångerman och Lena Forslund spelade hans hustru. Amatörteaterskådespelarna kom från Bäverteatern och Janne Vängman - sällskapet. Man spelade på Murbergets utomhusscen. Premiär 19/6 1994, sammantaget 10 föreställningar.

"Ludvig Nordströms återkomst". Av och med Börje Ahlstedt. Härnösands teater, stora scenen, 4 mars. 1995. [En enda föreställning]. Arr: Härnösands kulturförvaltning

Bäverteatern i Härnösand har iscensatt två texter av Ludvig Nordström: novellerna "Mörksens förste stiger ned" och "Storken".

"Mörksens förste", dramatiserad av Rune Bergman. Regi: Ylva Steen och Torbjörn Nyström 1992, fyra föreställningar, 2/6, 5/9, 22/10 på Lilla scenen, Härnösands teater och 20/11 i Häggdångers bygdegård. Premiären 2/6 inleddes med ett anförande om Ludvig Nordström av Jan Digné. 2000, fyra föreställningar, 1/2, 17/2, 22/2 på Sambiblioteket och 29/4 på en amatörteaterfestival.

"Storken", dramatisering av Bäverteatern, regi: Ylva Steen 2002 En föreställning, 19/10 på Sambiblioteket. Beställd av Ludvig Nordström-sällskapet till det s.k. Dubbeljubiléet. Olof Högberg-sällskapet fyllde 25 år och Ludvig Nordström-sällskapet 10 år.

Nedan:

Bäverteatern spelar upp "Tomas Lack-scener" under jubiléet "Öbacka 100 år", 24/7 2009.

Foto: Bertil Lundberg

Foto: Jan Wolf-Watz

"När telefonen kom till Öbacka". Bearbetning av novellen "Mörksens förste stiger ned".

Manus och regi: Ulla Johansson

Teaterdirektör: Bertil Lundberg

Skådespelare: Ett halvt dussin amatörer från Härnösand.

Arr: Ludvig Nordström-sällskapet

OBS! Premiär den 28 september 2014 på Vårsta diakonigård i Härnösand.